
J U D A I K I

Printed by

Z D Z I S E A W
W I A T R

Miałem cztery może pięć lat. Siedzieliśmy z dziadkiem Antonim w kuchni przy wielkim stole, nad którym wisiała żarówka oprawiona w biały blaszany talerz. Stół był miejscem, przy którym koncentrowało się życie naszej rodziny.

Przy stole jedliśmy, przy nim też moi rodzice toczyli długie rozmowy nocą i nad ranem, kiedy dziadek wracał z nocnego stróżowania. Mieliśmy jeszcze pokój, ale zimą kuchnia była miejscem najcieplejszym. W tych okolicznościach i atmosferze kuchennego ciepła dziadek Antoni przedstawiał mi świat w postaci rysowanych obrazków. Rysował z cyrkową ekwilibrystką. Swobodnie. Patrzyłem zafascynowany. Napoleon miał wspaniałą półokrągłą czapę, stał na nogach, ale nie miał narysowanych butów a rękę trzymał pod połą płaszcza jak to Napoleon. Żyd w futrzanej czapie wyglądał tak samo jak na przedwojennych zdjęciach ze Lwowa czy Kamionki Strumiłkowej. Zafascynowany umiejętnościami rysunkowymi dziadka sam zacząłem rysować moje historyjki i portrety. Wszystkie gromadziłem w szufladzie mojej szafki, by co jakiś czas do nich wracać i aby dołączać do nich nowe rysunki.

Ludzie zapisani w numery z obozowego archiwum w Oświęcimiu są inspiracją dla powstania prac pod wspólnym tytułem „Walizy Oświęcimskie”(1992). Walizy stały się nowym elementem w moich rozważaniach o człowieku. Początkowo powstają tempery na tekturze i pastele. Realizację cyklu „Walizy Oświęcimskie” kończy powstanie grafik - linorytów.

Walizy są tematem, do którego i dzisiaj chętnie wracam, tyle że w tytule nie używam już przymiotnika „oświęcimskie”. W roku 1995 powstają: obrazy - collage i walizki - obiekty, w których przestrzeni rysuję, wklejam i maluję. Powstają między innymi: „Mojżesz Strych”, „Szewc: Leon Cukier”(1995).

Walizy są dla mnie symbolem człowieka w drodze w jego odwiecznej i nieustającej wędrówce. W tym czasie (1995 - 96) powstają rysunki pod tytułem: „Blok 11”, są komentarzem do niedawnych „Waliz Oświęcimskich”. Rysuję na noszach, papierze i brezentach. Doświadczenia formalne w pracy nad cyklem „Blok 11” mają swoją kontynuację w nowych realizacjach rysunkowych na prześcieradłach i cienkich płótnach podszejkowych realizowanych obecnie.

Zdzisław Wiatr

(...) W artystycznej biografii Zdzisława Wiatra hasło „Oświęcim” obecne było od dawna - bodajże od czasu uczestnictwa, na czwartym roku studiów, w konkursie na plakat o tej tematyce.

(...) „Walizy Oświęcimskie” są, więc oczywistą konsekwencją podjętych przed laty wyborów i wywołują zdziwienie swoją obecnością w dorobku człowieka młodego, urodzonego piętnaście lat po likwidacji obozu. Obok tych prac oglądający zwykle nie przechodzą obojętnie. Nie zawsze też regułą jest reakcja pozytywna. Oponenci wysuwają zwykle podobne zastrzeżenia, mieszczące się między retorycznymi pytaniami „po co dziś jeszcze TO pokazywać” aż po „czemu to TAK pokazywać”. Wiele z tych pytań jest już jednocześnie odpowiedzią, głównie zresztą określającą pytającego, zdarzają się jednak i takie, do których należy odnieść się z powagą.

(...) „Moją postawę mogę określić jako chęć przełamania strachu w sobie i w innych, chęć wyzwolenia się człowieka z uprzedzeń do innych ludzi, ze stereotypów myślowych”. To jedyna droga: niczego nie wymyślać, nie retuszować, lecz adresować swoją pracę temu właśnie, określonemu przez Szajnę celowi. Wówczas - w odpowiednio wysokiej temperaturze - to co potrzebne, przychodzi samo.

Prof. Maciej Bieniasz
(ASP - Katowice)

M. Bieniasz

Prawda Wiatra tkwi w rysowaniu.

(...) Jego „Walizy” mówią więcej o życiu, losie, dramacie ludzi, niż wszystkie pozostałe po nich pamiątki razem wzięte.

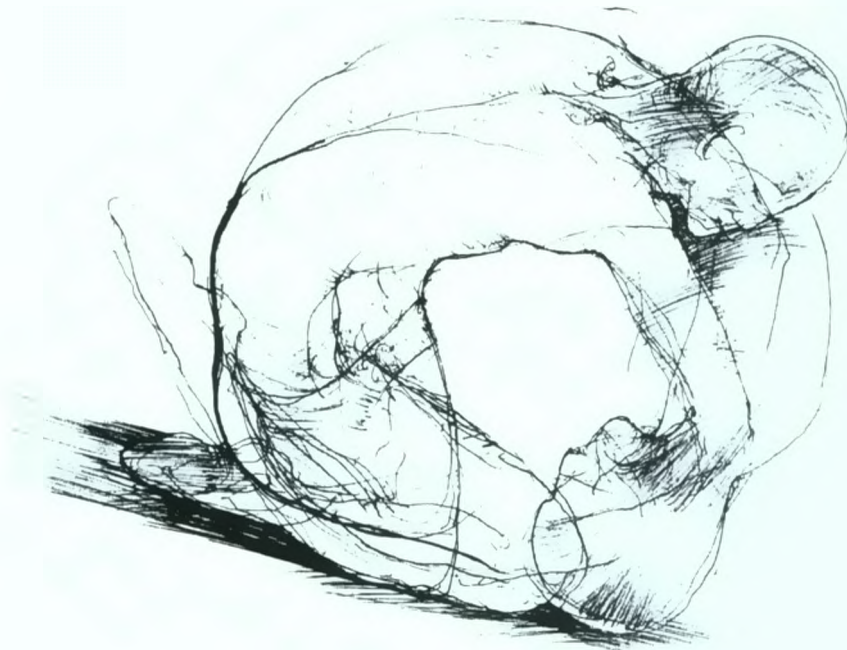
(...) „Warkocze Sary Waleskiej Gold” są boskie. Wiatr jest mistrzem. Piękna jest moc tych prac. Wiem, że to grafika, perfekcyjnie wycięty i odbity drzeworyt. Kobieta prawie naturalna, bliska, pozwalająca się dotknąć. Jednak nieobecna, nieosiągalna, gdzieś w niebycie. Ból niespełnienia. Ich stworzenie to świadectwo maestrii formy i ekspresji, uzyskanej poprzez klimat spokoju i skupienia. W zasadzie nic się nie dzieje.

(...) „Choni rysownik kół” w wersjach rysunkowych i graficznych przemienia czas i przestrzeń. Jest postacią prawdziwą i aktualną. To symbol ludzkiego losu. Ukazanie czynności wpisywania się w okrąg wywołuje działanie magiczne.

(...) Te i inne prace są świadectwem doskonałego operowania formą plastyczną (...) Zdzisław Wiatr jest mistrzem klimatów.

Prof. Roman Kalarus
(ASP - Katowice)

Kalarus®

Rysownik, grafik, malarz pedagog.

By móc uprawiać grafikę - rysuje.

Malując - rysuje.

Jak mówi sam - rysunek jest dla niego sposobem na życie, na wywołanie, na przechowanie i przekazanie myśli. Poszukując uporczywie najdoskonalszego artystycznie - technicznego kształtu dla swoich rysunkowych określeń - zagłębia się w ogromnie interesujące obszary pierwotnych związków rysunku z różnymi systemami pisma, zapisu obrazu, dźwięku, emocji.

Stwierdza tożsamość rodowodu odwiecznych działań człowieka próbującego odkryć symbol (znak) równie pojemny, co precyzyjny - taki by był w mocy wyrażać niewyraźne, dotknąć ostatecznej tajemnicy egzystencji. Jest inny aspekt trudu Zdzisława.

Otóż śmiertelna powaga rysownika, kronikarza najważniejszych stanów ducha, powaga wymagająca możliwie najwyższego stopnia opanowania akcji oka i ręki - prowadzi go niekiedy niespodziewanie w sfery zdecydowanie lżejszej natury.

Jak przejęty duchowym wymiarem swego zadania malarz staroruskich ikon - surowy i nieskłonny do żartów - przyozdabia nagle swe dzieło drobnym kolorystycznym czy rysunkowym żartem, tak Zdzisław Wiatr jakby wbrew sobie zdaje się czasem bardziej kontentować urodę samej kreski, faktury lub lekkiego kontrapunktu delikatnie skłóconego z powagą obrazu.

Trudno zachować stałą powagę, gdy rysuje się pięknie, dba się o atrakcyjną kreskę, ekspresyjną fakturę - taki jest pewnie dylemat artysty, poszukującego piękna nawet tam, gdzie dominować powinny doznania bardziej serio. Istotne miejsce w twórczości Zdzisława Wiatra zajmują rysunkowe cykle „podróży”. Podróże z „Oświęcimskimi Walizami” - kronika tragedii, podróże do Chrystusa z Wysowej - umęczonego dodatkowo przez upływ czasu i dewastacyjnie okazywaną ludzką złą wolę.

Wreszcie podróże w ekscytującej kompanii Choniego Hameagela, który jakże wdzięcznie rozsiewa na niebie, wodzie i ziemi swe idealnie rysowane Koła - boskie dowody na istnienie bytów absolutnie doskonałych.

Prof. Stanisław Wejman

(ASP - Kraków)

Stanisław Wejman

(...) Twórczość Zdzisława Wiatra pozostaje na uboczu dzisiejszej zgiełkowości sal wystawowych i dostarcza doznań tym, którzy umieją poszukiwać propozycji artystycznych wysublimowanych, kameralnych i intymnych. Właściwością Zdzisława Wiatra jest niechęć do wszelkich teorii stawianych między artystą a rzeczywistością, jakichkolwiek programów twórczych, manifestów.

(...) Nie trzyma się zasad określonej techniki plastycznej, nie pilnuje granic gatunku czy zasad technologii. Ważna dla niego jest autentyczność przekazu artystycznego mocno opartego na obserwacji życia, połączona z podejmowaniem pełnej odpowiedzialności za przekazane informacje, docenianie warsztatu oraz wrodzone zamiłowanie do piękna.

(...) Ani trwałość użytych środków ani ich strona estetyczna lub jakiegokolwiek inne walory nie mają dla niego większego znaczenia.

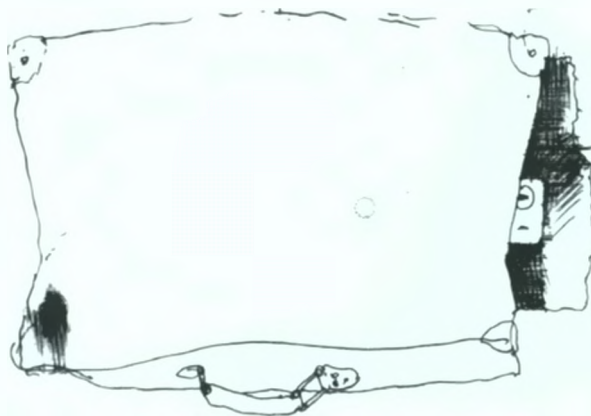
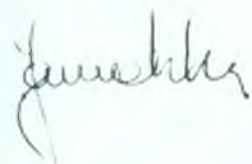
W grafice jego ulubioną techniką jest akwaforta, która pozwala mu na bezpośrednie budowanie rysunku na matrycy. Oschłą graficzną kreską buduje formę i określa strukturę. Jego prace mają mocno zróżnicowany format (od małych miniaturowych przedstawień po ogromne plansze) i prostotę kompozycji.

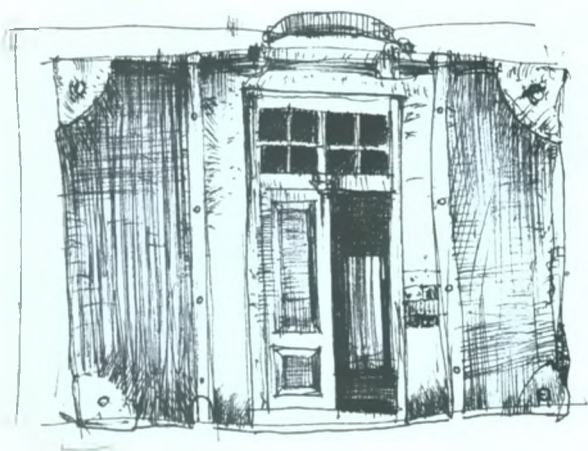
(...) Wielokrotnie wraca do powtórzeń w różnych ujęciach tego samego motywu, opisując go na wiele sposobów.

(...) Artysta nie zaciera ułomności, zniszczenia, poczucia przemijania, szuka w nich swego znaku, dowodu na rzecz życia, sposobu intymnego z nim obcowania. To dialog artysty ze światem, ze światem sztuki i własną duszą.

Prof. Ewa Zawadzka

(Akademia im. J. Długosza w Częstochowie / ASP - Katowice)

(19)

Fu Ap

GRAFIKA

V

2 ← (1) blühne → (2)

Kafka Olga

GRAFIKA

any
post

Kafka 723*6 IX
Olga 1879

CC 236 [REDACTED] T. 1209

~~X~~

IX

WALIZA - Langstein - linoryt - 70 x 100

PAŃSTWOWE MUZEUM OŚWIĘCIM – BŁEZINKA		Przedmiot Waliza góra		Autor Szkoła	
Dział VII.		Materiał i technika fibra czarna		Kraj, miejscowość, wytwórnia	
Nr inwentarza MO-II-1-988	Wartość				
Data nabycia	pozostałość	Wys.	Szer.	Dług.	Czas powstania
Sposób nabycia	poobozowa		41	68	
Nr ks. wpływów		Format		Waga	Nr inwentarza negatywu fotogr.

Opis przedmiotu, sygnatury, napisy

Stary nr inw. 494

Napis: LEO WEISS 643 6386.

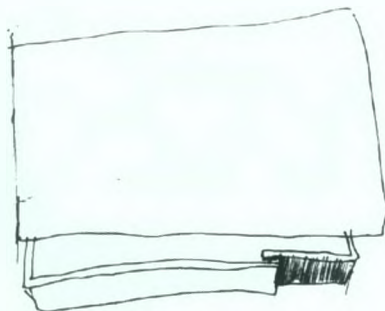
Kart. w Pradze:

Leo Weiss, ur. 17.5.1912 r. w Pradze.
Przybył do Terezina 4.12.1941 r. transp.
J-643 z Pragi.
Wywieziony do Oświęcimia 18.5.1944 r.
transp. Eb-288.

Fotografie nr inw. 7652

Karta katalogu muzeów artystycznych i historycznych

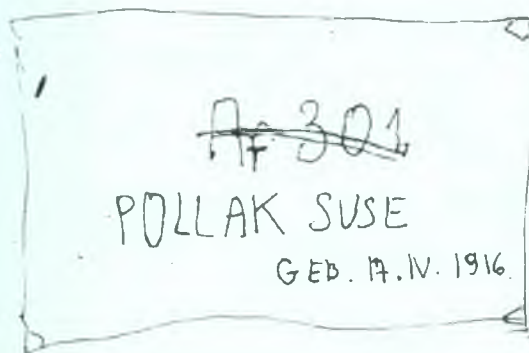

WALIZA - Marie Kafka - linoryt - 70 x 100

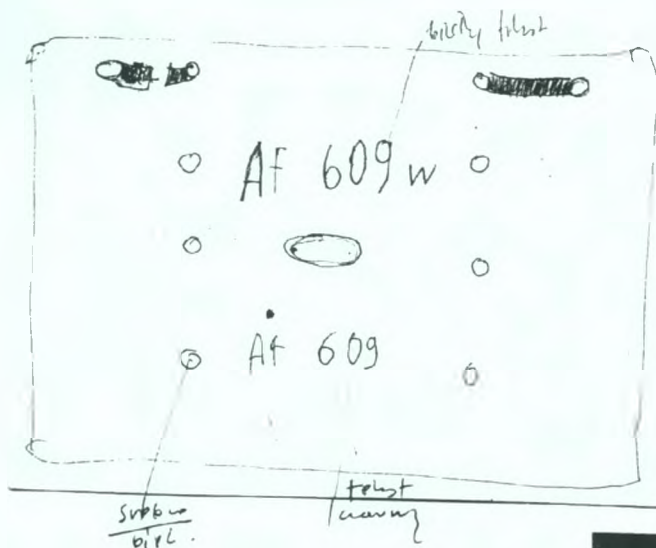
WALIZA - Wanda S M - D ini - linoryt - 70 x 100

no change

- w. 9. 08. / 1903 - Bmo
- w. Oshpamin - 1. 10. 1944.
- zroselowany ~
Dachau. 30. 12. 1944

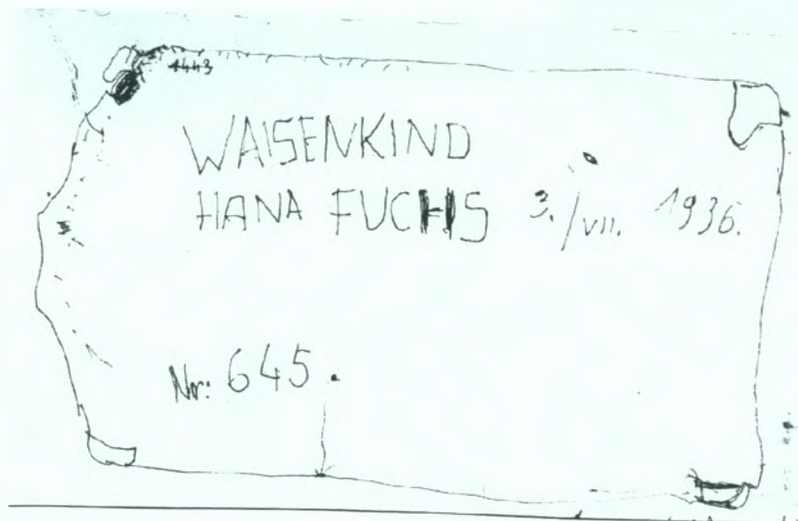

HELENE
SCHWARZBART

- w. 13. 08 1890
- ob. Tawzina
31. 3. 42 b. Af. 609
2 Bm.
- ob. Oshpawia
18. 12. 43. E. Ds. 1206

Na spoolu nap's
tawzina.

HELENE SCHWARZBART
1206

- w. 3. 01. 1936 - Przybycie ob. Tawzina
24. 10. 1946 - transp. Ca. 805 z Przyb.
- myktyzacja ob. Oshpawia 23. 10. 47
- transp. 56. 890
- fibra bawlna - 41 x 71

WALIZA - Krakauer Fritz - rysunek - 50 x 70

WALIZA MAX WEISZ ET 21 - technika mieszana - 70 x 92

WALIZA 175 - technika mieszana - 50 x 70

WARKOCZE SARY WALESKIEJ GOLD - drzeworyt barwny - 200 x 70

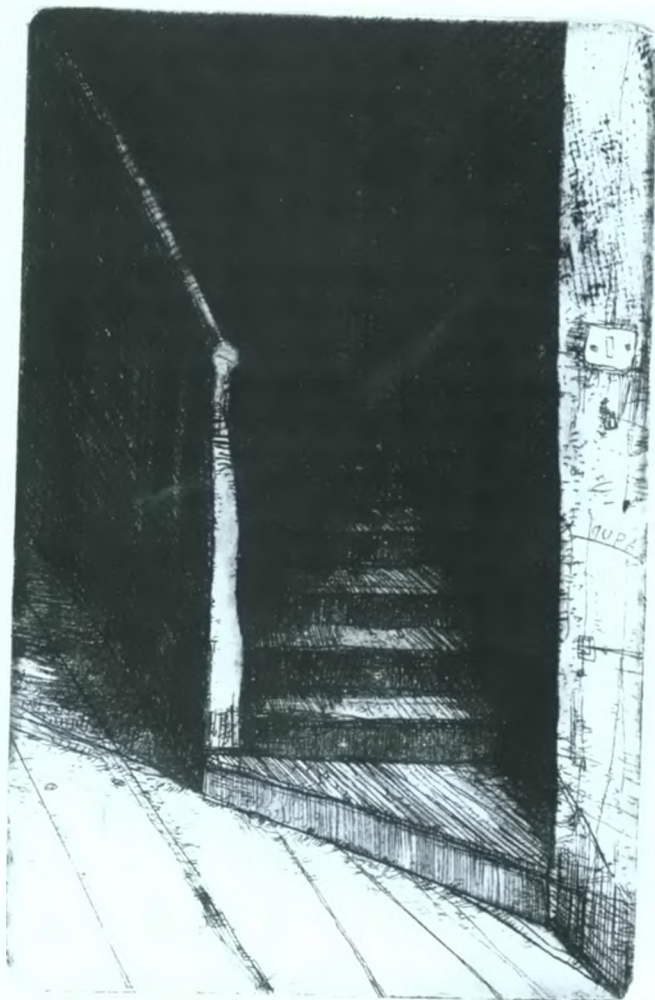
PTAK - akwafora - 12.5 x 8.8

4 domy z Krakowa - akwafora - 13,5 x 10

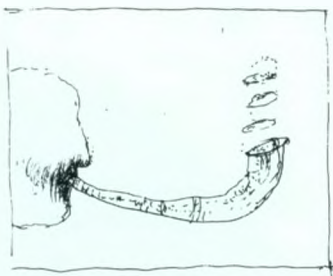
BRAMA V - miedzioryt - 13,5 x 13

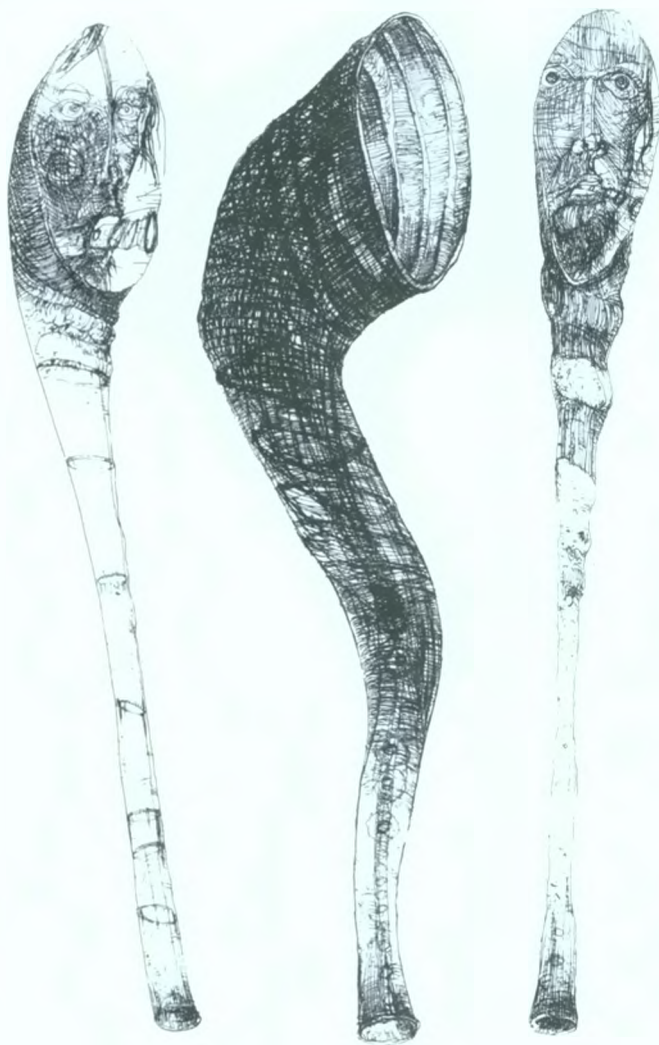

Schody z Piotrkowa - technika mieszana - 13 x 8,4

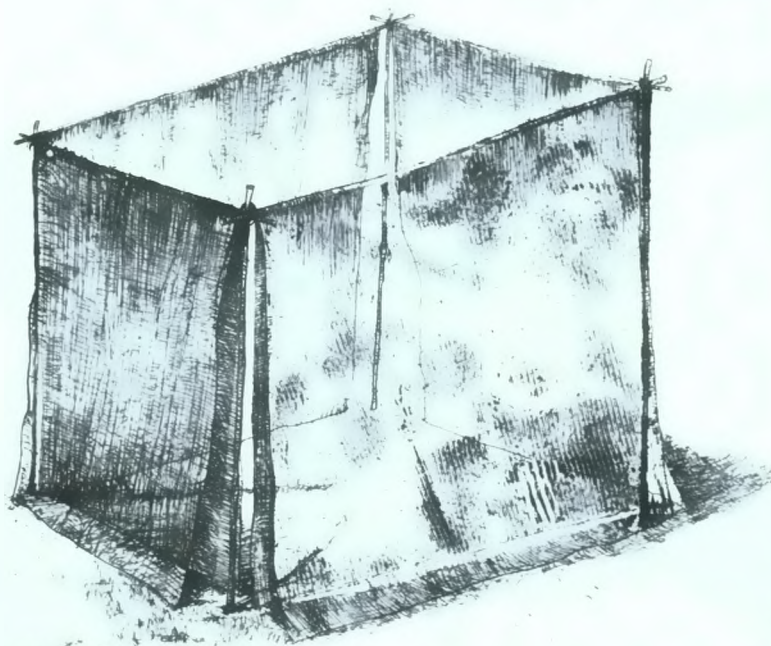

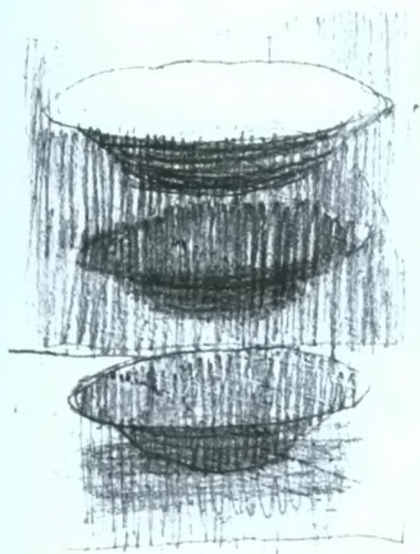
Przedborska 14 - technika mieszana - 15 x 19,7

SZOFAR - akwafora - 30 x 19

Szymon Berg - producent misek do niczego - 100 x 70

Rysunek z cyklu: ADAM i EWA

Zdzisław Wiatr urodzony 8. 04. 1960 w Głubczycach. Studia w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, na Wydziale Grafiki w Katowicach w latach 1981-86. Dyplom z wyróżnieniem.
W latach 1986-87 stypendium Ministra Kultury i Sztuki, dla młodych twórców.
Prof. nadzwyczajny w Instytucie Plastyki, Akademii im. J. Długosza w Częstochowie.
Współpracował z miesięcznikiem „Res Publica” w Warszawie. Zajmuje się grafiką, rysunkiem, malarstwem i fotografią.

Udział w blisko 150 wystawach zbiorowych, między innymi w:

„Wspólnota I i II”, Muzeum Diecezjalne, Katowice, 1987 i 1989
„40 lat Wydziału Grafiki w Katowicach”, Katowice, 1987
XIV Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1988
11 th International Exhibitin of Original Drawings, Rijeka, 1988, Jugosławia
ARSENAL/88, Warszawa, 1988
IV, V, VI, X, XI- International Exhibition of Miniature Art, Toronto, 1989-1997, Kanada
I, II i IV Międzynarodowy Festiwal Kultury Żydowskiej, Kraków 1990-1995
Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków 1991/ Nurenberg 1992
„TRANSLACJE” - Kolekcja Sztuki Końca Wieku, Piotrków Trybunalski, 1996-1998
16, 17, and 21 Mini Print Int. Cadaques, Hiszpania, 1996, 1997, 2001
5 Triennale Grafiki Polskiej, Katowice, 2003/ Miskolc 2004, Węgry
Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków 2003/ Oldenburg 2004, Niemcy
Miniprint Finland, Lahti, 2004, Finlandia
V Triennale Rysunku Polskiego, Muzeum Kresów w Lubaczowie, 2005
„3 plenery - Jabłeczna, Wysowa, Łozice” wystawa poplenerowa,
Galeria BWA, Piotrków Trybunalski, sierpień-wrzesień 2008,
Muzeum Regionalne w Radomsku, październik 2008,
„5 Międzynarodowe Biennale Miniatury - Częstochowa 2008”,
XIV Ogólnopolski Plener Fotograficzny „Natura i Krajobraz 2008”,
Muzeum Regionalne w Radomsku, wrzesień 2008,
„SZTUKA, NAUKA, EDUKACJE” w ramach obchodów 30 lecia Instytutu Plastyki Akademii im. J. Długosza
w Częstochowie, Miejska Galeria Sztuki, Częstochowa, październik 2008

Realizacja kilkunastu wystaw indywidualnych, w tym:

„Nauka Hebrajskiego”, Galeria PSP Piotrków Trybunalski, 1988

Galeria Epicentrum, Kraków, 1990

Galeria HADAR, Kraków, 1991

Galeria Fra Angelico, Katowice, 1993

Centrum Kultury Żydowskiej na Kazimierzu, Kraków, 1997

„Galerie 9”, Praga, 1997

Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater”, Częstochowa, 1998

„Galerie 9”, Praga, 2001

Miejska Galeria Sztuki, Częstochowa, 2003

Galeria „Stalowe Anioły”, Bytom, 2005

Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater”, Częstochowa, 2009

Nagrody:

Nagroda za debiut, Śląsko-Dąbrowskiego Komitetu Kultury Niezależnej, Muzeum Diecezjalne, Katowice, 1987

Zakup - Muzeum Narodowe, Szczecin, XIV Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, 1988

Nagroda specjalna - „Wobec Wartości II”, Muzeum Diecezjalne, Katowice 1988

Nagroda - „Res Publika”, Warszawa, 1988

Wyróżnienie - International Exhibition Of Miniature Art., Toronto /1989 i 1991/

Nagroda za zestaw - Ogólnopolska Wystawa Twórczości Pedagogów Plastyki - Rzeszów, 1996

Nagroda - „Gdy słowo staje się obrazem”, Wystawa Ilustracji Biblijnej, Centrum Kultury Zamek, Poznań, 2006

Zdzisław Wiatr was born on April 8, 1960 in Głubczyce. He studied at the Cracows Academy Of Fine Arts, Faculty of Graphics in Katowice in the years 1981-86. His diploma work earned a Special Award of the Faculty. In the years 1986-87 he was awarded the Minister of Culture and Arts grant for young artists. At present he works as an professor at the Institute of Arts Education in the Academy J. Długosza in Częstochowa. He contributes to the monthly journal „Res Publica” published in Warsaw. Occupied: graphic art, drawings, paint and photo.

Important exhibitions:

„Community I and II”, Diocesan Museum in Katowice, 1987 and 1989, Poland
„40 yeards of the Faculty of Graphics”, Katowice, 1987, Poland
XIV Festival of Polish Contemporary Paintings, Szczecin, 1988, Poland
11 th International Exhibitin of Original Drawings, Rijeka, 1988, Jugoslavia
ARSENAL/88, Warsaw, Poland
IV, V, VI, X, XI - International Exhibition of Miniature Art, Toronto, 1989-1997, Canada
II and IV International of the Jewish Culture Festiwal, Cracow, 1990-1995, Poland
International Print Triennial, Cracow 1991/Nurenberg 1992
16, 17, and 21 Mini Print Int. Cadaques, Spain, 1996, 1997, 2001
5 Triennial of the Polish Graphic, Katowice, 2003, Poland/Miskolc 2004, Hungary
International Print Triennial, Cracow 2003/Oldenburg 2004, Germany
Miniprint Finland, Lahti, 2004, Finland
V Triennial of Polish Drawings, Muzeum Kresów w Lubaczowie, 2005, Poland
ICONDATA - POLISH PRINT 2006, and 2008, International Print Triennial, Cracow

Indiividual exhibitions:

„A Lesson of Hebrew”, Gallery PSP Piotrków, 1988
Gallery Epicentrum, Cracow, 1990
Gallery HADAR, Cracow, 1991
Gallery Fra Angelico, Katowice, 1993
Gallery The Center for Jewish Cultur in Kazimierz, Cracow, 1997
„Galerie 9”, Prag, 1997
The Centre of Culture Promotion „Gaude Mater”, Częstochowa, 1998
„Galerie 9”, Prag, 2001
Gallery „Steel Angels”, Bytom, 2005
The Centre of Culture Promotion „Gaude Mater”, Częstochowa, 2009

CHONI rysownik kół - rysunek - 120 x 70

Katalog prac prezentowanych na wystawach

CHONI - rysownik kół - maj 2009 / GALERIA AOIA, Łódź ul. Zachodnia 54

GRAFIKA - czerwiec 2009 / GALERIA AOIA, Łódź ul. Zachodnia 54

WALIZY - sierpień 2009 / GALERIA URZĘDU MIASTA ŁÓDZI ul. Piotrkowska 87

DNI KULTURY ŻYDOWSKIEJ - wrzesień 2009 / GALERIA MDK w Radomsku

Katalog wydano przy wsparciu Urzędu Miasta Radomska

Życzliwości

